

ПРАВНА УРЕДБА НА СИСТЕМАТА ОТ МЕСТА ЗА ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА У НАС

Нормативната уредба на дейността на затворническите заведения в България е част от българското наказателно-изпълнително. тази сфера се определя от действащите закони и подзаконовни нормативни актове – *Наказателният кодекс (НК),*

Наказателно-процесуалният кодекс (НПК), Законът за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС), Правилникът за прилагане на ЗИНЗС (ППЗИНЗС) и останалите подзаконовни актове, издадени въз основа на ЗИНЗС.

Връзка с Международни актове

Ратифицираните и влезли в сила международни актове имат обвързващо или препоръчително действие спрямо системата на затворите. Най-важни от тях са: Всеобщата декларация за правата на човека, Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ), Конвенцията относно принудителния или задължителния труд, Европейската конвенция за предотвратяване на изтезанията и нечовешкото или унижителното отношение или наказание (ЕКПИНУОН), Минималните стандарти на ООН за третиране на лишените от свобода, Европейските правила за затворите (ЕПЗ), изложени в приложението към Препоръка № Rec(2006) на Комитета на министрите на държавите – членки на Съвета на Европа, и др.

Българската правна рамка

Първоначалната правна рамка води началото си от следосвобожденска България и Наказателния закон от 1896 г., правилника за работа на затворниците от 1904 г. и др.

В по-новата ни история, постепенното установяване на наднационални стандарти в областта на пенитенциарното право и участието на България в международни и европейски организации и съюзи стават фактори, които влияят положително на процеса на създаване на модерна правна рамка, почиваща на демократични и хуманистични принципи при изпълнението на наказанието лишаване от свобода и на по-голяма ангажираност на държавата с проблемите и състоянието на системата на затворите.

След промените през 90-те години на 20-и век и приемането на страната ни за член на Съвета на Европа през 1992 г., а след това и на Европейския съюз на 1 януари 2007 г., макар и бавно, започват демократични промени в системата. Остават обаче множество проблеми, които водеха до бунтове и недоволство н системата за затворите.

И макар реформата в системата все още да предстои, налице са вече действащи механизми за външен мониторинг (посещения в българските затвори и следствени арести на делегации на Европейския комитет за предотвратяване на изтезанията и нечовешкото или унижително отнасяне или наказание (КПИ) и публикуваните от него доклади) и за защита на правата на лишените от свобода пред Европейския съд за правата на човека в Страсбург. Вече се ползват възможностите за независим надзор от страна на омбудсмана на РБългария и граждански организации. Всичко това не просто констатира, но и помага за преодолява на недостатъци или пропуски в българското пенитенциарно право и система. Тези процедури не водят задължително и автоматично след себе си промени, но са важни, защото дават публичност на проблемите и оказват обществен и граждански натиск за тяхното планиране и осъществяване. Факт в подкрепа на тази теза е нашият проект, планиран и реализиращ се от гражданска организация.

«Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение „Младежки форум 2001 – Разград” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.»